

Charon / Charon, de veerman van de onderwereld

Deze dialoog, waarin wezens uit de Grieksche fabelleer door Erasmus sprekend worden ingevoerd, is geheel geschoeid op de leest van een dialoog van den Griekschen schrijver Lucianus. De knorrige Charon, die de schimmen der dooden over de rivier de Styx naar hun eeuwig verblijf moest voeren, houdt een gesprek met een boozen Genius. Hun samenspraak is een scherpe satire op de heerschezucht en den twistlust der vorsten en machthebbers van dien tijd, die aangehitst door de intriges en 't winstbejag der priesters en monniken overal strijd en oorlog trachtten te verwekken. Erasmus zelf karakteriseert in zijn betoog "Het nut der Samenspraken," deze dialoog met de volgende woorden: "In Charon verfoei en vervloek ik den oorlog tusschen de Christenen.

Personae: Charon & Genius Alastor.

Ch.

Quid ita properas gestiens, Alastor?

Ch.

Wat heb jij een geweldige haast, Alastor?

Al.

Opportune tu quidem, o Charon. Ad te properabam.

Al.

Dat is net goed dat ik je tref, Charon. Ik haastte me juist naar je toe.

Ch.

Quid novae rei?

Ch.

Wat voor nieuws is er?¹

---

¹ Erasmus schreef dit ongeveer in den tijd toen keizer Karel V met Hendrik VIII, koning van Engeland, oorlog voerde tegen Frans I, koning van Frankrijk.

Al.

Nuntium fero, tibi Proserpinaeque laetissimum
futurum.

Ch.

Effer igitur quod fers, teque exonera.

Al.

Furiae non minus gnaviter quam feliciter gesserunt
suum negotium, nullam orbis partem non infecerunt
malis tartareis, dissidiis, bellis, latrociniis,
pestilentiis, adeo ut plane iam calvae emissis colubris
sint, et exhaustae venenis obambulent, quaerentes
quidquid usquam est viperarum et aspidum, quando
tam glabrae sunt quam ovum, et pilum non habent in
capite, neque quidquam in pectore succi efficacis.
Proinde tu fac, cymbam ac remos appares. Mox enim
ventura est tanta umbrarum multitudo, ut verear ne
non sufficias omnibus transmittendis.

Ch.

Ista nos non fugerant.

Al.

Ik breng een bericht dat u en de koningin der onderwereld recht veel
plezier zal doen.

Ch.

Nu, zeg dan op wat je komt brengen, ontlast je!

Al.

De Schrikgodinnen hebben even behendig als gelukkig haar taak
vervuld: alle deelen van de aarde hebben ze met helsche kwellingen
bezocht, met tweespalt, oorlogen, rooverijen, pestziekten en wel in die
mate dat ze zoo goed als kaal zijn, nu ze haar slangenlokken hebben
verloren en beroofd van haar gif rondwandelen, zoekend of er nog
ergens iets aan slangen en adders te vinden is, daar ze zoo glad zijn als
een ei, geen haar meer op haar hoofd hebben en in haar borst geen
werkzaam gif. Maak gij nu maar dat ge uw boot en uw riemen klaar
hebt. Want daar zal weldra zóó'n menigte van schimmen aankomen, dat
ik bang ben dat ge geen voldoende middelen zult hebben om ze over
den stroom te zetten.

Ch.

Wat gij daar zegt was me niet ontgaan.

Al.

Unde rescieras?

Ch.

Ossa pertulerat ante biduum.

Al.

Ut illa dea nihil est velocius! Sed quid tu igitur heic cessas relicta cymba?

Ch.

Ita nimirum res ferebat. Huc profectus sum, ut mihi compararem validam aliquam triremem. Nam mea cymba iam vetustate putris ac sutilis non suffecerit huic operi, si vera sunt quae narravit Ossa.

Quanquam quid opus erat Ossa? Res ipsa compellit. Nam naufragium feci.

Al.

Nimirum totus distillas; suspicabar te redire a balneo.

Al.

Hoe was je dat dan te weten gekomen?

Ch.

De Faam had mij dat een paar dagen geleden al overgebracht.

Al.

Daar haalt toch niets bij de vlugheid van die Godin! Maar waarom zit je hier zoo niets doende neer en hebt ge uw boot in den steek gelaten?

Ch.

Ja, dat brachten de omstandigheden zoo mee. Ik ben hierheen gekomen om me een stevige schuit te koopen. Want mijn boot die van ouderdom rot is en veel water doorlaat, zou voor dat werk niet voldoende zijn, wanneer werkelijk waar is, 't geen de Faam heeft verteld. Maar, had ik die Faam wel noodig? De omstandigheden dwongen me toch al. Want ik heb schipbreuk geleden.

Al.

Ontegenzeggelijk ben je druipnat. Ik dacht dat je zóó uit 't bad kwam.

Ch.

Imo enatavi e Stygia palude.

Al.

Umbras ubi reliquisti?

Ch.

Natant cum ranis.

Al.

Sed quid narravit Ossa?

Ch.

Tres orbis Monarchas capitalibus odiis in mutuam exitium ruere, nec ullam orbis Christiani partem immunem esse a belli furis: nam tres illi reliquos omnes pertrahunt in belli consortium. Omnes esse talibus animis, ut nemo velit alteri cedere, nec Danum, nec Polonum, nec Scotum: nec vero Turcam interim esse in otio, moliri dira: pestilentiam ubique saevire, apud Hispanos, apud Britannos, apud Italos, apud Gallos. Ad haec novam esse litem ex opinionum

Ch.

Neen, dat niet; maar ik kom net uit de rivier de Styx zwemmen.

Al.

En waar heb-je dan je schimmen gelaten?

Ch.

Die zwemmen met de kikkers rond.

Al.

Maar wat heeft de Faam u verteld?

Ch.

Dat drie monarchiën in doodelijken haat op elkaar aangevallen zijn om elkander te verdelgen en dat er geen enkel deel van de Christenwereld is waar de oorlog niet woedt: want die met hun drieën sleepen de anderen mee om samen te vechten. Allen zijn ze zóó gezind dat niemand aan een ander wil toegeven. Inmiddels weet ik, dat noch de Denen, noch de Polen, noch de Schotten, noch zelfs ook Turkije zich rustig houdt: dat zij allerlei vreeslijke maatregelen nemen; dat overal de pest woedt, in Spanje, in Engeland, in Italië, in Frankrijk. Dat daarbij een nieuw verderf is opgekomen, uit meningsverschil ontstaan, dat

varietate natam, quae sic vitiavit omnium animos, ut nulla usquam sit sincera amicitia, sed frater fratri diffidat, nec uxori cum marito conveniat. Spes est, hinc quoque nascituram olim magnificam hominum perniciem, si res a linguis et calamis ad manus pervenerit.

Al.

Haec omnia verissime narravit Ossa. Nam ipse plura vidi hic oculis, assiduus comes et adiutor Furiarum, quae nullo tempore magis declararunt se suo dignas nomine.

Ch.

Atqui periculum est, ne quid daemon exoriatur, qui subito adhortetur ad pacem; et sunt mortalium animi mutabiles. Nam audio, apud superos esse Polygraphum quendam, qui calamo suo non desinit insectari bellum, et ad pacem cohortari.

alle menschen zóó heeft bedorven, dat er nergens meer ware vriendschap bestaat; dat de eene broeder den anderen wantrouwt, dat er tweedracht heerscht tusschen man en vrouw. We willen er 't beste van hopen dat ook hieruit nog wel eens een heerlijke ellende voor 't menschedom zal voortkomen, wanneer van tong en pen de zaak tot handtastelijkheden overgaat.

Al.

Nu, de Faam heeft u dat alles volmaakt naar waarheid verteld. Want ik zelf heb met mijn eigen oogen nog meer gezien, ik, die de onafscheidelijke gezel en helper der Schrikgodinnen ben, die verklaard hebben dat ze haar naam nooit meer verdiend hebben dan in dezen tijd.

Ch.

Toch bestaat er gevaar dat de een of andere godheid opstaat om plotseling tot vrede aan te manen. En de menschen zijn dikwijls zoo veranderlijk. Want naar ik hoor leeft daar in de bovenwereld een zekere Veelschrijver² die niet ophoudt met zijn pen zich tegen den oorlog te verzetten.

---

² Hiermee duidt Erasmus zich zelve aan, zooals hij dat op meer plaatsen in zijn geschriften doet.

Al.

Ille iam pridem surdis canit. Olim scripsit pacis profligatae querimoniam; nunc eidem exstinctae scripsit epitaphium. Sunt alii contra, qui non minus iuvent rem nostram, quam ipsae Furiae.

Ch.

Quinam isti?

Al.

Sunt animalia quaedam pullis et candidis palliis, inericis tunicis, variis ornata plumiis; haec nunquam recedunt ab aulis principum: instillant in aurem amorem belli, hortantur eodem proceres ac plebem: in Evangelicis illis concionibus clamitant, bellum esse iustum, sanctum, ac pium. Quoque magis mireris hominum fortem animum, clamitant idem apud utramque partem. Apud Gallos concionantur, Deum stare pro Gallis, nec vinci posse qui Deum habeat protectorem. Apud Anglos et Hispanos, hoc bellum non a Caesare geri, sed a Deo; tantum praebeant se

Al.

Nu ja, maar dat doet hij al lang tevergeefs. Indertijd heeft hij geschreven: "Klacht van den Vrede, uitgeworpen en vertrappt bij alle volkeren." Nu heeft hij weer uitgegeven een "Grafchrift op den overleden Vrede." Maar daar zijn anderen die onze zaak evenzeer helpen als de Furiën zelf.

Ch.

Wie dan?

Al.

Wel, dat zijn wezens met donkerkleurige en witte mantels, met aschgrauwe onderkleeren, vogels van diverse pluimage. Nooit wijken ze van de hoven der vorsten, zij druppelen in hunne ooren krijgslust in, drijven voornamen en menschen uit 't volk daartoe aan; in hunne bekende godsdienstige bijeenkomsten verkondigen ze dat de oorlog rechtvaardig, heilig en vroom is. En opdat ge u nog meer over de driestheid van die menschen zoudt verwonderen: ze verkondigen hetzelfde van beide zijden. Bij de Franschen roepen ze den volke toe: dat God aan den kant der Franschen staat en dat hij niet kan overwonnen worden die God als beschermer heeft. Bij de Engelschen en de Spanjaarden: dat deze oorlog niet door den Keizer wordt gevoerd,

viros fortes: victoriam esse certam. Quod si quis interciderit, eum non perire, sed recta subvolare in coelum, sicut erat, armatum.

Ch.

Et habetur istis tanta fides?

Al.

Quid non potest simulata religio? Accedit huc iuventus, rerum imperitia, gloriae sitis, ira, animus, ad id quo vocatur, natura propensus. His facile imponitur, nec difficile perpellitur plastrum suapte sponte propendens ad ruinam.

Ch.

Ego istis animalibus lubens aliquid boni fecero.

Al.

Appara lautum convivium. Nihil potes gratius.

maar door God zelf. Als ze zich maar dapper betoonen, dat dan ook de overwinning vaststaat. En als iemand soms sneuvelt, zoo iemand sterft niet, maar vliegt regelrecht ten hemel, zóó als hij stierf, met wapens en al.

Ch.

En gelooft men nu dat alles, wat ge daar vertelt?

Al.

Wat vermag geveinsde godsdienst niet? Daarbij komen nog jeugd, gebrek aan ondervinding, eerezucht, verbolgenheid en een aangeboren neiging om dat, waartoe men geroepen wordt te volbrengen. Zulke menschen laten zich gemakkelijk verlokken en een wagen die op een hellend vlak in beweging is, heeft geen sterken stoot noodig.

Ch.

Nu, ik zou die wezens gaarne eens een pleziertje doen.

Al.

Welnu, maak dan maar eens een prachtig feestmaal voor hen gereed. Ge kunt hen geen grooter plezier doen.

Ch.

Ex malvis, lupinis et porris. Nam apud nos non alia est, ut scis, annona.

Al.

Imo ex perdicibus, capis et phasianis, si vis esse gratus convivator.

Ch.

Sed quae res istos movet, ut tantopere promoveant bellum? Aut quid hinc metunt commodi?

Al.

Quia plus emolumenti capiunt e morientibus, quam ex vivis. Sunt testamenta, parentalia, bullae multaque alia non aspernanda lucra. Denique malunt in castris versari, quam in suis alvearibus. Bellum multos gignit episcopos, qui in pace ne teruncii quidem fiebant.

Ch.

Sapiunt.

Ch.

Een diner van malven, boonen en prei? Want iets anders oogsten wij bij ons in de onderwereld niet, zooals ge weet.

Al.

Neen waarachtig niet: van patrijzen, kapoenen en fazanten, ten minste wanneer ge een gastheer wilt zijn wien men dankbaar is.

Ch.

Maar wat drijft hen toch aan om den oorlog zoo dóór te drijven of wat nut oogsten ze daarvan?

Al.

Omdat ze meer voordeel hebben van de dooden dan van de levenden. Dan komen de testamenten, begrafenismaaltijden, allerlei vrijdom en vele andere, niet te versmaden zoete winstjes. Kortom: ze willen liever in een legerkamp verkeeren dan in hunne kloostercellen. Een oorlog maakt velen tot bisschoppen, die in vredestijd geen cent waard waren.

Ch.

Verstandige menschen!

Al.

Sed quid opus est triremi?

Ch.

Nihil, si velim in media palude rursus naufragium
facere.

Al.

Ob multitudinem?

Ch.

Scilicet.

Al.

Atqui umbras vehis, non corpora. Quantulum autem
ponderis habent umbrae?

Ch.

Sint tipulae, tamen tipularum tanta vis esse potest, ut
onerent cymbam. Tum scis, et cymbam umbratilem
esse.

Al.

Maar waarvoor heb je een schip nodig?

Ch.

O, nodig hebben zou ik 't niet, als ik graag eens wéér midden in de
rivier schipbreuk wilde lijden.

Al.

Door de menigte van dooden?

Ch.

Wel natuurlijk.

Al.

Maar je vaart toch maar alleen schimmen over, geen lichamen. En wat
hebben die schimmen een onbeteekenend gewicht!

Ch.

Laten ze zoo licht zijn als mugjes; de menigte muggen kan zóó groot
zijn dat ze mijn boot zwaar maken. En, dan moet ge ook niet vergeten:
mijn boot is ook maar de schim van een boot.

Al.

At ego memini videre me, cum esset ingens turba,
nec cymba caperet omnes, a clavo tuo tria millia
umbrarum pendere nonnunquam, nec tu pondus
ullum sentiebas.

Ch.

Fateor, tales esse animas, quae paulatim demigrarunt
e corpore phthisi aut hectica tenuato. Ceterum quae
subito revelluntur e crasso corpore, multum
corporeae molis secum ferunt. Tales autem mittit
apoplexia, synanche, pestilentia, sed praecipue
bellum.

Al.

Non opinor Gallos aut Hispanos adferre multum
ponderis.

Ch.

Multo minus quam ceteri; quanquam et horum
animae non omnino veniunt plumeae. Ceterum e
Britannis, e Germanis belle pastis, veniunt aliquoties

Al.

Toch herinner ik me wel eens gezien te hebben dat, toen er eens een
groote troep schimmen was om overgebracht te worden en uw boot ze
niet allen kon bevatten, er dikwijls aan uw roer een drieduizend
schimmen hingen terwijl gij er geen gewicht van bespeurdet.

Ch.

Ik geef toe dat er zulke schimmen zijn die langzamerhand uit het
lichaam weken ten gevolge van toring of aanhoudende koorts. Maar de
schimmen die plotseling uit een goed doorvoed, welgedaan lichaam
worden losgerukt, die dragen nog veel van de lichaamszwaarte met zich
mee. En beroerte, keelziekte en pest zenden mij zulke dingen toe, maar
voornamelijk de oorlog.

Al.

Ik geloof niet dat Franschen of Spanjaarden veel gewicht meebrengen.

Ch.

Veel minder dan de overigen maar met dat al zijn hunne schimmen toch
ook niet altijd zoo licht als een veertje. Maar van de Engelschen, van de
goed doorvoede Duitschers komen er nog al dikwijls die zóó zwaar

tales, ut nuper periclitatus sim decem duntaxat
vehens, et nisi iacturam fecissem, perieram una cum
cymba, vectoribus et nauo.

Al.

Ingens discrimen.

Ch.

Quid interea censes fieri, cum accedunt crassi
satrapae, thrasones et polymachaeroplacidae.

Al.

Ex his qui pereunt in iusto bello, nullos arbitror ad te
venire. Nam aiunt eos recta subvolare in coelum.

Ch.

Quo subvolent, nescio: unum illud scio, quoties
bellum est, tot ad me veniunt saucii lacerique, ut
demirer, ullum superesse apud superos. Nec solum
veniunt onustae crapula et abdomine, verum etiam
bullis et sacerdotiis, aliisque rebus plurimis.

zijn, dat ik nog onlangs, toen ik er tien welgeteld overbracht, gevaar
liep schipbreuk te lijden en als ik er niet wat van overboord geworpen
had, zou ik, met boot en matrozen en veergeld en al, omgekomen zijn.

Al.

Geen gering verschil tusschen de ééne schim en de andere.

Ch.

En wat denk-je wel dat er gebeurt wanneer dikke gouverneurs,
fanfarons en ijzervreters aankomen?

Al.

Wel, als er één van dezen in een echten oorlog sneuvelt, dan komt er
geen een bij u. Want naar men zegt vliegen dezen regelrecht ten hemel.

Ch.

Waar ze heen vliegen weet ik niet, maar dit alleen weet ik wèl dat, zoo
dikwijls er oorlog is, er zóóveel gewonden en verminkten tot mij
komen dat ik me verwonder, hoe er in de bovenwereld nog één enkele
over kan zijn. En niet alleen komen ze tot mij met haarpijn en met vette
hangbuiken, maar ook met bullen, met priesterambten en allerlei andere
zaken.

Al.

At ista non deferunt secum, sed nudaē veniunt ad te.

Ch.

Verum; sed quae recentes veniunt, somnia talium rerum secum adferunt.

Al.

Itane gravant somnia?

Ch.

Gravant cymbam meam; quid dixi gravant? iam demerserunt. Postremo tot obolos putas nihil habere sarcinae?

Al.

Equidem arbitror, si ferant aereos.

Al.

Maar dat alles brengen ze toch niet mee bij u; ze komen toch naakt hierheen?

Ch.

Daar heb je gelijk in. Maar die zoo pas aankomen, brengen toch de droombeelden van al dergelijke dingen mee.

Al.

En maken die droombeelden hen dan nog zoo zwaar?

Ch.

Ze verzwaren mijn boot. Wat zeg ik: verzwaren? Ze doen haar haast zinken. En dan, denkt ge dat zooveel muntstukken³ geen gewicht hebben?

Al.

Nou, dat zou ik denken, als ze kopergeld meebrengen.

---

³ Als veergeld werd den dooden een koperstukje in den mond gegeven.

Ch.

Proinde certum est mihi, prospicere de navi, quae
sufficiat oneri.

Al.

O te felicem!

Ch.

Quid ita?

Al.

Quia propediem ditescas.

Ch.

Ob multitudinem umbrarum?

Al.

Nae.

Ch.

Si quidem suas opes secum adferant. Nunc qui in
cymba deplorant, se apud superos reliquisse regna,

Ch.

Daarom ben ik dan ook van plan rond te zien naar een boot die sterk
genoeg is voor zulke vrachtjes.

Al.

Jij geluksvogel!

Ch.

Hoe dan?

Al.

Wel, omdat je eerstdaags schatrijk zult worden.

Ch.

Wegens de menigte van schimmen?

Al.

Ja!

Ch.

Dàt zou het geval zijn als ze hun bezittingen meebrachten. Maar nu
brengen zij die in mijn boot zitten te jammeren, dat ze in de

praesulatus, abbatias, auri talenta innumera, ad me nihil adferunt praeter obolum. Itaque quod iam annis ter mille mihi corrasum est, id totum est effundendum in unam triremem.

Al.

Sumptum faciat oportet, qui quaerit lucrum.

Ch.

Atqui mortales, ut audio, felicius negotiantur, qui favente Mercurio ditescunt intra triennium.

Al.

Sed iidem decoquunt nonnunquam. Tuum lucrum minus, sed certius.

Ch.

Nescio quam certum: si quis Deus nunc exoriatur, qui res principum componat, sors haec tota mihi perierit.

bovenwereld hun vorstendommen, hun landvoogdijen, hun abdijen, hun schatten aan geld hebben moeten achterlaten, niets mee dan hun muntstukje voor 't veergeld. En zoo moet 't geen ik gedurende drieduizend jaren bijeengegaard heb, door mij worden uitgegeven voor een schuit.

Al.

Je moet een spierinkje uitwerpen om een kabeljauw te vangen.

Ch.

De menschen drijven tegenwoordig vrij wat voorspoediger handel, daar zij, wanneer Mercurius hen wat begunstigt, binnen drie jaren rijk worden.

Al.

Ja, maar ze gaan ook vaak failliet. Uw winst is kleiner, maar ook zekerder.

Ch.

Ik weet niet waarom ge zoo zegt: zekerder. Als er nu eens een godheid opstond om de zaak tusschen de vorsten bij te leggen, dan was mijn heele buitenkansje naar de maan.

Al.

Ista quidem de re iubeo, ut me sponsore in utramque aurem dormias. Intra decennium totum nihil est, quod pacem metuas. Unus Romanus pontifex sedulo quidem hortatur ad concordiam; sed laterem lavat. Murmurant et civitates taedio malorum: conferunt susurros populi nescio qui, dictitantes iniquum ut ob privatas iras aut ambitionem duorum triumve res humanae sursum deorsum misceantur: sed vincent, mihi crede, quamlibet recta consilia, Furiae. Ceterum quid opus erat hac gratia petere superos? An apud nos non sunt fabri? Certe Vulcanum habemus.

Ch.

Pulchre, si quaeram navim aeream.

Al.

Minimo accersetur aliquis.

Ch.

Ita est, sed deficit nos materia.

Al.

Nu, ik geloof dat je, wat dit betreft, heel gerust op beide ooren kunt slapen. In tien jaren tijds behoeft men niet voor een vrede bang te wezen. Alleen de paus zet ijverig tot vrede aan; maar ... 't is boter aan de galg gesmeerd. De burgers in de landen klagen steen en been over al de rampen; sommige menschen fluisteren wel zachtjes tegen elkaar, terwijl ze beweren dat 't onbillijk is hoe wegens persoonlijke wrok of eerezucht van twee of drie menschen alles op de wereld 't onderst boven wordt gekeerd: maar, geloof me, de rechtvaardige plannen van de Schrikgodinnen zullen 't winnen. Maar waarom vindt ge het noodig om ter wille van een nieuw schip naar de bovenwereld te gaan? Zijn er dan bij ons in de onderwereld geen handwerklieden? We hebben toch Vulcanus.

Ch.

Heel mooi, wanneer ik een metalen schip nodig had.

Al.

Voor een kleinigheid zou men er een timmerman kunnen ontbieden.

Ch.

Jawel, maar 't ontbreekt ons aan timmerhout.

Al.

Quid audio? Nihil illic silvarum?

Ch.

Etiam nemora, quae fuerant in campis Elysiis,
absumpta sunt.

Al.

In quem tandem usum?

Ch.

Exurendis ereticorum umbris; adeo ut nuper coacti
simus e terrae visceribus carbones effodere.

Al.

Quid? an istae umbrae non possunt minore sumptu
puniri?

Ch.

Sic visum est Rhadamantho.

Al.

Wat zeg je? Zijn in de onderwereld dan geen bosschen meer?

Ch.

Zelfs de lieflijke bosschen uit de Elyseesche velden zijn opgebruikt.

Al.

Waarvoor?

Ch.

Voor het verbranden van de schimmen van ketters. Zelfs zóó, dat we
onlangs gedwongen zijn uit 's aardrijks ingewand kolen op te graven.

Al.

Wat? Kunnen die schimmen niet op min kostbare wijze worden
gestraft?

Ch.

't Is Rhadamanthus die aldus besloot.

Al.

Ubi triremem mercatus eris, unde remiges
parabuntur?

Ch.

Meae partes sunt tenere clavum; remigent umbrae, si
velint traicere.

Al.

At sunt quae non didicerunt remum agere.

Ch.

Apud me nullus est eximius, remigant et Monarchae,
remigant et Cardinales suam quisque vicem, non
minus quam plebeii tenues, sive didicerint, sive non
didicerint.

Al.

Tu fac dextro Mercurio feliciter mercere triremem;
ego non te remorabor amplius. Orco laetum adferam
nuntium. Sed heus heus, Charon.

Al.

En als je nu een boot gekocht hebt, hoe kom je dan aan de riemen?

Ch.

Mijn taak is 't het roer te hanteeren: de schimmen moeten roeien als ze
den Styx over willen.

Al.

Maar er zijn er toch ook die niet geleerd hebben te roeien.

Ch.

Bij mij bestaat voor niemand een uitzondering. Roeien moeten
alleenheerschers, roeien moeten ook kardinalen op hun beurt, of ze 't
geleerd hebben al dan niet.

Al.

Nu ik hoop dat ge onder bescherming van Mercurius een goeden koop
van een boot moogt sluiten. Ik zal je niet langer ophouden. Aan de
onderwereld ga ik een blijde boodschap brengen. Maar Charon, hoor
nog eens even!

Ch.

Quid est?

Al.

Fac matures reditum, ne te mox obruat turba.

Ch.

Imo iam plus quam ducenta millia offendes in ripa, praeter illas, quae natant in palude. Properabo tamen quantum licebit. Dic illis, me mox adfuturum.

Ch.

Nu wat is er?

Al.

Maak dat je wat gauw terug komt, opdat je niet door de menigte van schimmen overstelpt wordt.

Ch.

Ja, je zult er al meer dan tweehonderdduizend op den oever van de rivier aantreffen, behalve die, welke al in 't water rond zwemmen. Maar 'k zal me haasten zooveel ik kan. Zeg hun intusschen dat ik er spoedig zal wezen.